

El Vallès fa 6.000 anys

Els primers agricultors i ramaders

Consell Comarcal del Vallès Occidental
Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Universitat Autònoma de Barcelona

Granollers, 1996

Ressenyes

Lluís Vila

Arqueòleg

Entre els dies 15 de març i 5 de maig, el Museu de Granollers va oferir-nos la possibilitat de visitar l'exposició **El Vallès fa 6000 anys**. Aquesta exposició, que anava acompanyada de la publicació d'un catàleg, donava a conèixer les darreres investigacions arqueològiques d'època neolítica dutes a terme a les comarques vallesanes aquests darrers anys.

L'estructura formal de l'exposició i del catàleg estava organitzada en tres parts: el neolític, la vida i la mort durant aquest període al Vallès. A la primera part s'exposaven els conceptes generals relacionats amb el neolític i l'adopció de l'economia de producció. Per a destacar la importància d'aquest procés, que ha estat un dels grans temes de debat dels científics des de Gordon Childe, i per a facilitar-ne la lectura, es comparava aquest període amb el paleolític. Aquestes comparacions estan relacionades amb diferents aspectes de la vida, com ara l'obtenció dels aliments, les formes d'enterrament, l'orga-

nització social, etc. En el catàleg, per la seva pròpia naturalesa, aquests aspectes apareixen explicats més àmpliament. També s'hi exposen les principals teories relacionades amb les causes, amb l'on i amb el quan de la transformació d'una economia recol·lectora a una de productora. Un altre dels grans temes plantejats és el de l'origen i l'expansió de la neolitització, que ha estat representat per tres corrents teòrics: el difusionista, l'aculturacionista i el poligenista.

Seguidament, el discurs de l'exposició, que anava del més general al més concret, s'endinsava en el neolític a Catalunya. Ben aviat, hom s'adona de les mancances que encara té Catalunya amb relació a la investigació d'aquest període. Les comarques vallesanes són més ben conegudes a partir del neolític mitjà, caracteritzat pels típics enterraments en fossa excavats al subsòl. El nombre de jaciments d'aquesta fàcies ha augmentat considerablement i presenta dos dels jaciments més importants de

Catalunya: la bòbila Madurell (Sant Quirze del Vallès) i can Grau (la Roca).

La segona part de l'exposició i del catàleg està relacionada amb els diversos aspectes de la vida durant el neolític. En primer lloc s'exposa com era l'hàbitat i en segon lloc es parla de les activitats econòmiques principals que es desenvoluparen durant aquest període: l'agricultura, la ramaderia, la fabricació de ceràmica, etc.

Aquestes transformacions van implicar, tal com destaquen els autors, un canvi en les relacions socials, però també en la relació dels grups envers el territori, ja que es va produir un procés de sedentearització. Aquest canvi queda testimoniament plenament amb l'aparició de les necròpolis.

La tercera part està dedicada al món de la mort: el ritual d'enterrament i les seves diverses manifestacions al llarg del neolític. S'exposen les diferents formes d'enterrament que hi va haver durant aquest període, els tipus constructius dels sepulcres de fossa, el tractament que es donava al difunt, l'aixovar que l'acompanyava, etc. L'estudi de les pràctiques funeràries ha permès avançar en el coneixement del comportament social i simbòlic

d'aquelles comunitats i conèixer-ne les característiques físiques, l'edat, el sexe, l'alçada... La constatació d'elements de pres-tigi i d'intercanvi ha permès interpretar-los com a indicadors d'estatus socials desiguals que podrien haver esdevingut els factors d'un principi de jerar-quització de la societat.

A les comarques vallesanes, com ja ha estat esmentat, es destaquen dues necròpolis pertanyents al grup dels sepulcres de fossa. Són la bòbila Madurell i can Grau. La primera és un jaciment on foren excavades cabanes i tombes que presentaven una llarga perdurabilitat en el temps. La segona és una necròpolis intacta que ha permès aprofundir en el coneixement de les estructures funeràries. La presència de nombrosos jaciments d'aquesta fàcies al Vallès posa de manifest la seva singularitat. Això explica que hagin donat nom a un dels horitzons principals del neolític mitjà conegut com el *grup vallesà*.

El neolític ha estat definit com el període d'aparició de l'agricultura, de la ramaderia, de la ceràmica i del poliment de la pedra. Tradicionalment s'ha fet un èmfasi especial en aquests dos darrers aspectes relacionats amb la cultura material, que s'han emprat

per a explicar els anteriors. Cal destacar que en **El Vallès fa 6000 anys** s'incideix en la importància de les transformacions socials més que en els objectes materials en si; es defuig, així, el culte a l'objecte. Aquest objectiu queda ben resolt a l'exposició gràcies a l'equilibri que s'aconsegueix entre el contingut, el llenguatge i els recursos museogràfics emprats.

El llenguatge formal emprat és actual i defuig els tòpics i el convencionalisme. A més, compleix el seu objectiu d'esdevenir entenedor i didàctic, sense perdre, però, precisió i rigor.

Pel que fa a l'aspecte formal del catàleg, hom pot esmentar, en termes globals, que ha estat ben editat. Potser caldria remarcar que els dibuixos dels materials arqueològics estan poc contrastats. Un aspecte que sorprèn és la portada, ja que està il·lustrada amb diverses eines lítiques, objectes que han estat emprats per les escoles tradicionals per a caracteritzar el neolític. Sorpren si tenim en compte tot el que s'ha dit anteriorment.

Per finalitzar, voldríem expressar la nostra satisfacció i felicitar els autors pels resultats obtinguts.